

Finansira Evropska unija

Implementira British Council

DOBRA ENERGIJA JE DOBAR ŽIVOT!

U sklopu programa „EU Scheme for Young Professionals in BiH“ koji finansira Evropska komisija i implementira British Council, u periodu od jula do novembra 2022. godine bit će realizovan projekt „Good energy is good living!“

Cilj projekta je podizanje svijesti šire javnosti o konceptu „zajednica obnovljive energije“, njihovih koristi za građane i društvo u cijelini

Projekt realizuje šest mladih državnih službenika iz Bosne i Hercegovine i Srbije u saradnji sa internacionalnom nevladinom organizacijom „Humanity in action“

Finansira Evropska unija

Implementira British Council

ZAJEDNICE OBNOVLJIVE ENERGIJE (ZOE)

Zajednice obnovljive energije (ZOE) imaju iznimski potencijal u smanjenju upotrebe fosilnih goriva. Istovremeno, ZOE smanjuju ovisnost od uvoza električne energije, podržavaju lokalne napore u promociji korištenja obnovljivih izvora energije, te doprinose lokalnom ekonomskom razvoju.

Zajednice obnovljivih izvora energije su pravni oblik organizovanja njenih članova: fizička lica, jedinice lokalne samouprave, mala i srednja preduzeća (MSP)[1], nevladine organizacije (NVO) i javnih preduzeća. Osnovni principi funkcionisanja ZOE su:

- Raznolikost djelatnosti koje uključuju proizvodnju, potrošnju, skladištenje, razmjenu između članova ili prodaju električne energije iz obnovljivih izvora.
- Članstvo je otvoreno i utemeljeno na volonterskoj osnovi. Svaki član je dobrodošao i uživa ista upravljačka prava.
- Projekti ZOE generišu društvene koristi. Profit se usmjerava na obrazovanje i informisanje članova zajednice i društva, kao i na realizaciju novih inovativnih projekata u lokalnoj zajednici.

Finansira Evropska unija

Implementira British Council

ZAKONSKI OKVIR

- ✓ Od 2019. godine, ZOE su zakonski definirane na nivou Europske unije (EU), što signalizira snažan pomak, u ulozi pojedinaca sa pasivnih potrošača na aktivne sudionike u energetskoj tranziciji. Kroz pravni okvir EU omogućava se da ZOE vrše različite djelatnosti iz sektora energije i to pod ravnopravnim uslovima kao i drugi akteri koji djeluju na tržištu.
- ✓ Energetska politika u Bosni i Hercegovini (BiH) je u nadležnosti entiteta, te u skladu s tim i ZOE su prepoznate u zakonima Republike Srpske (RS), Federacije BiH (FBiH) i Brčko distrikta BiH (BD BiH).
- ✓ Novi zakon o obnovljivim izvorima energije Republike Srpske, koji je usvojen 2022. godine, definisao je glavne elemente ZOE. Predviđeno je da ZOE mogu vršiti aktivnosti poput proizvodnje, potrošnje, skladištenja ali i prodaje električne energije iz obnovljivih izvora. Također, ZOE će imati i određene pogodosti poput poticaja putem premije za višak proizvedene električne energije.

Finansira Evropska unija

Implementira British Council

ZAKONSKI OKVIR

✓ Tokom 2022. godine, Skupština Brčko Distrikta BiH je usvojila zakon o obnovljivim izvorima energije i efikasne kogeneracije kojim su predviđene ZOE. Zakon o obnovljivim izvorima energije i efikasne kogeneracije je omogućio da ZOE obavljaju aktivnosti poput proizvodnje, potrošnje, skladištenja ali i prodaje električne energije iz obnovljivih izvora. Osim toga predviđena je i mogućnost određenih poticaja za ZOE.

✓ U Federaciji Bosne i Hercegovine, prema Nacrtu zakona o obnovljivim izvorima energije i efikasne kogeneracije, predviđene su ZOE koje mogu vršiti aktivnosti poput proizvodnje, potrošnje, skladištenja ali i prodaje električne energije iz obnovljivih izvora. Nacrt zakona o obnovljivim izvorima energije i efikasne kogeneracije predviđa određene pogodnosti poput poticaja putem garantovane otkupne cijene.

Finansira Evropska unija

Implementira British Council

USPOSTAVLJANJE ZAJEDNICA OBNOVLJIVE ENERGIJE

Na početku uspostave ZOE, članovi trebaju imati osnovni plan tehnologija koje žele koristiti, kako će finansirati planirani projekt, i koji pravni oblik organizovanja.

U fazi osnivanja ZOE, jedinice lokalne samouprave imaju važnu ulogu, s obzirom da one mogu predvidjeti posebna područja u prostornim i infrastrukturnim planovima, kao i generalno strukture zajednice.

Financiranje projekata ZOE može biti realizovanom interno - kontribucijom svih članova zajednice ili eksterno – „crowdfundinga“..

KORACI U OSNIVANJU ZOE

1. IDENTIFIKACIJA ČLANOVA

Identifikovanje građana, jedinica lokalne samouprave, MSP, NVO i javnih preduzeća iz lokalnog područja koja su motivisana, pouzdana i koja uživaju povjerenje lokalne zajednice, a koja žele pružiti okolišne, ekonomski ili društvene koristi zajednici proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora.

Finansira Evropska unija

Implementira British Council

2. PODIZANJE SVJESTI

Identifikovanoj skupini potencijalnih članova ZOE potrebno je pružiti ekspertsку podršku nadležnih institucija u definisanju vizije i poslovne ideje organizovanjem specijalizovanih radionica.

3. PRAVNA ORGANIZACIJA I USPOSTAVLJANJE ZOE

Pravna organizacija članova zajednice se provodi nakon jasnog definisanja odnosa između nosioca projektne ideje i članova zajednice.

4. ODABIR NAJBOLJEG TEHNIČKOG RJEŠENJA

Na osnovu detaljnih podataka o potrošnji energije svih članova ZOE, kao i pravnih zahtjeva, vrši se finalna tehničko-finansijska analiza i oblikovanje poslovne ideje za realizaciju projekta.

5. IMPLEMENTACIJA

Nakon prikupljanja finansijskih sredstava, vrši se realizacija projektne ideje ZOE. Pored realizacije tehničkih elemenata projekta, potrebno je organizovati i edukacije građana o prednostima korštenja električne energije iz obnovljivih izvora, kao i o konceptu ZOE.

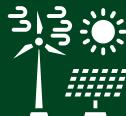
Finansira Evropska unija

Implementira British Council

PREDNOSTI I KORISTI ZOE

EKONOMSKE KORISTI

ZOE stvaraju dodatni ekonomski poticaj koji je neizbrisivo vezan za lokalnu teritoriju. ZOE promovišu uštedu energije, zelenu ekonomiju, zapošljavanje i ekonomski rast, kako u urbanim tako i u ruralnim područjima.

EKOLOŠKE KORISTI

ZOE projekti doprinose zaštiti okoline smanjenjem nivoa emisija stakleničkih plinova, kao i uživanjem u potrošnji energije iz obnovljivih izvora.

DRUŠTVENE KORISTI

Projekti ZOE doprinose smanjenju siromaštva, koristeći profit od obnovljivih izvora energije za podršku najugroženijim članovima njihovih zajednica. Ovi programi razvijaju energetsko znanje i vještine članova zajednice.

Finansira Evropska unija

Implementira British Council

ISKUSTVA EU ČLANICA - PRIMJERI POZITIVNE PRAKSE

LISABON, PORTUGAL

Pilot lokacija u Lisabonu je višestambena zgrada koja ima fotonaponsku elektranu na krovu nakon inicijative vlasnika stanova koji su ekološki osvješteni. Cilj je stvoriti prvu energetsku zajednicu za samoopskrbu energije u Portugalu.

KRIŽEVICI, HRVATSKA

U Hrvatskoj, niska kvota fotonaponskih feed-in tarifa ozbiljno ograničava rast fotonaponske proizvodnje, dok su prozumeri i neto mjerjenje još uvijek rijetki u zemlji. Pilot, uglavnom tehnološki park i obližnja biblioteka, testirat će poslovni model ZOE kako bi potaknuli razvoj malih solarnih fotonaponskih rješenja vlastite potrošnje u Hrvatskoj. Potrošači električne energije su dobili priliku da postanu investitori u fotonaponska postrojenja.

CREVILLENTE, ŠPANIJA

Crevillent je jedna od najstarijih i najvećih ZOE u EU, trenutno se suočava sa 2 velika problema: nedostatkom aktivnih potrošača koji bi omogućili fleksibilnost lokalnoj mreži i nedostatkom ulaganja u proizvodnju malih fotonaponskih postrojenja. Crevillent će promovirati vlastitu potrošnju lokalnih građana i formirati nove aktivne potrošače, olakšavajući društvene aktivnosti kooperanata i njениh članova u okviru ZOE.